

POSUDEK oponenta na diplomovou práci

Jméno a příjmení studenta: Zuzana Hrnčířová

Téma diplomové práce: Batanagar: Baťovy závody a život Čechoslováků v Indii v letech 1934-1950

Oponent práce: Nora Melnikova

Hlavním tématem diplomové práce Zuzany Hrnčířové je nástin různých aspektů života Čechů a Slováků vyslaných do Indie s úkolem vybudovat a provozovat tovární město Batanagar, např. jejich volnočasových aktivit, dalšího vzdělávání, udržování kulturního dědictví apod. Stěžejní části, která se jím zabývá, předchází stručný popis vzniku a vývoje firmy Baťa s důrazem na její expanzi do zahraničí. Poté volně navazuje líčení situace indických baťovců v průběhu 2. světové války a těsně po ní.

Jedná se o obsahově ucelený text převážně popisného charakteru. Jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují. K plynulosti textu přispívá i to, že autorka v úvodu jednotlivých kapitol zdůvodňuje jejich uspořádání a náplň. Práce je obsáhlá, bohatá na informace a velice zajímavá i pro čtenáře, který není s tématem obeznámen. Téma je zpracováno velmi důkladně a podrobně, s využitím mnoha pramenů.

Autorka se v abstraktu mimo jiné zmiňuje o vzájemném kulturním obohacování mezi Čechy a Slováky na jedné straně a Indy na straně druhé, tomuto tématu se však bohužel částečně věnuje pouze v jedné krátké kapitolce (3.10 Vztahy mezi Indy a Čechoslováky v Batanagaru). Velice zajímavě zní také zmínky o ideologických rozměrech Baťovy expanze v počáteční fázi textu. Zdá se, že Baťova deklarovaná rovnost všech národů versus jeho idea severanství (viz přílohy) by mohla mít velký výzkumný potenciál. Je škoda, že se autorka těmito atraktivními tématy, která by mohla umožnit práci zaměřit více teoreticky a analyticky, až na pár zběžných poznámek (např. pozn. 204, „hranice“ mezi Čechoslováky a Indy) více nezabývá.

Co se týče formální stránky práce, je až nebývale precizně zpracována. Pouze občas se objeví drobné stylistické neobratnosti (např. v českém abstraktu: „Protože závody zaměstnávaly převážně Indy z Bengálska a Biháru, většinu Indů, docházelo ke vzájemnému

kulturnímu obohacování mezi oběma skupinami zaměstnanců“; „zobrazoval dřívější a někdejší způsob výroby a prodeje obuvi“, s. 68; „Prvnímu Indovi, komu se na opakovaný nátlak povedlo získat rovnou vedoucí pozici, byl až její manžel Premo“, s. 87; „zvláště když se ubytovací podmínky Indů lišily od těch Čechoslováků“, s. 88).

Velice řídké jsou gramatické chyby, např. vychýlení z vazby („Neposledním významným zdrojem informací mi posloužilo dílo Jana Baroše“, s. 7). Totéž platí pro pravopis, např. čárky v souvětí („Vzhledem ke skutečnosti, že Čechoslováci za pomoci velkého počtu indické pracovní síly zbudovali továrnu i ubytovací kapacity města, a že zde poté žily rodiny Čechoslováků v domácnostech s najatými služebnými“, s. 88) či velká písmena („Státním Okresním Archivu Zlín“, s. 7; „Tělocvičnou Jednotu Sokol“, s. 9; „stal se Jezuitou“, pozn. 209). Překlepy se téměř nevyskytují („podtextem. (Baroš 1946, s. 67-8).“, s. 90). Časté nejsou ani omyly v prepisech (např. „nesjednocený prepis na s. 21: „Raiem Bahadurem B. M. Dássem“ či v pozn. 71; „anna“, s. 66; pozn. 212 atd.).

U elektronické korespondence by bylo vhodné uvést její datum.

Je třeba ocenit, že autorka vychází z dostatečného množství primárních i sekundárních zdrojů; pracuje s archivními prameny ze Státního okresního archivu Zlín a využívá i konzultací s několika pamětníky. Zároveň neustále tematizuje problematičnost a limity pramenů (průběžně hodnotí zdroje z hlediska zaujatosti, např. pozn. 5 či s. 21, s. 35)).

Práce je na diplomovou práci již tak dosti obsáhlá, pokud by se však autorka chtěla tématem dále zabývat, bylo by zajímavé soustředit se na autentické příběhy a svědectví, např. ohledně vnímání indické reality Čechy a Slováky a naopak. Dobré by bylo i alespoň zhruba nastínit osudy firmy v Indii mezi lety 1956 a současností, je však jasné, že by to bylo již nad rámec současného zadání.

Zuzana Hrnčířová v závěru práce (s. 98) sama zhodnocuje přínosy a nedostatky své práce a lze s ní v podstatě souhlasit – opravdu by nebylo na škodu vyvážit popisné pasáže teoretickým uchopením tématu, které je zde pouze letmo naznačeno, vycházet více z autentických svědectví na obou stranách a práci lépe zasadit do historického kontextu. Avšak vzhledem k velkému množství energie, které autorka vynaložila, což se projevuje jak v preciznosti zpracování textu, tak i ve výběru a využití pramenů a celkové jasné a přehledné struktuře díla, diplomovou práci doporučuji hodnotit jako výbornou.